

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

20. De Abbate Monachorum Præfecto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

super sunt ex eo mense, & reliqui supplebuntur ex mense sequenti. **Q**UÆRES deinde, an tempore interdicti generalis confiteri debeant? **R**espondeo cum eodem Cardinali, minimè. Item, dubitabis, num, si in primam Dominicam mensis incidit dies festus, & sacer, videlicet Patroni Ecclesie, aut Dominicę Resurrectionis, aut Pētecostes, aut alterius solemniss celebratis, debeant Monachi sumere sacrum Christi corpus? **R**espondent Glossa, & Cardinalis, non ob id ab eo esse abstinendum. Si adhuc percuncteris, an si in prima Dominica mensis Monachus extra monasterium cōmoretur, accedere ad Eucharistiam debeat? **R**espondeo cū Cardinali, tuta conscientia, sine peccato tunc sacram communionem omitti; siquidem in Clementina dicitur: *In monasterijs percipiāt, cum tamen de Confessione dixerit: (Confiteantur singulis mensibus, siue in monasterio, siue extra commoretur.)* **Q**UÆRAT aliquis, num hæc lex teneat etiam Moniales? **A**ffirmat Cardinalis, eo quod masculinum genus comprehendit foemininum. **P**ostremò rogas, num hæc lex vsu, & consuetudine abrogari queat? **R**espondeo, abrogari posse, cum sit lex humana: quare ubi ea consuetudo inoleuerit, ne Monachi singuli, singulis mensibus confiteantur, aut ne prima cuiuslibet mensis Dominica ad diuinam mēsam, & epulum accedant, non est talis consuetudo damnanda. **S**i postremo roges, an si Monachus solum peccatis venialibus teneatur, debeat singulis mēsis peccatorum confessionem facere? **C**aiet. tom. 1. tract. 5. q. 1. sentit, debere. Sic etiam Nauar. de penit. ca. placu. dist. 6. nu. 121. 122. At Sotus 4. dist. 18. quest. 1. artic. 3. docet Monachum ad id non obligari, putat enim in Clementina prædicta solum esse præceptum Monachis, vt peccatorum lethalium confessionem singulis mensibus faciant, cum tamen ceteri non cogantur Ecclesie præcepto facere confessionem eiusmodi peccatorum, nisi semel quotannis. **V**alde probabilis est opinio Soti: saltem non videntur Monachi, hoc præcepto, ita teneri, vt si omiserint confessionem solum peccatorum venialium, lethaliter peccent: mitius enim & benignè leges interpretari debemus.

Decimo octauo quæritur, An Monachis vsu, & vsu carniū interdictum sit? **S**. Thomas in *quodli. 1. q. 20. & 2. q. 155. art. 8. & q. 159. ar. 9.* docuit, Monachum alioqui sine iusta causa, videlicet infirmitatis, vel abique Abbatis concessu, siue permissu, carnes comedentem, lethalis peccati minimè reum esse, nisi per contemptum regulæ id faciat. **C**ommunis itidem est opinio, quam habet Sylu. *religio. 7. q. 14.* non lethaliter peccare Monachum, siue causa etiam, & facultate legitima, carnes edendo. **E**t quamuis peccet, siue iusta causa eis vntendo, penes Abbatem tamen ius est, & potestas concedendi Monacho carniū edendarum facultatem. **S**i obijcias c. *carneū, de conse. d. 5.* poenam carceris constitui in Monachum carnes edentem. **R**espondeo cum S. Thoma, eam poenam poni contra Monachum carniū vescentem ex contemptu regulæ, vel contra speciale Abbatis præceptum.

Decimo nono quæritur, An iure communi monasteria, sint subiecta Episcopo, in cuius diocesi sunt constituta? **R**espondeo, iure communi quilibet Ecclesias alicubi constitutas ad Episcopum

loci pertinere, & eo ipso, quo sunt in Diocesi constituta, ad Episcopum pertinere, nisi probetur eas esse exemptas, cap. *cum venerabilis, de relig. domib. ca. de Xenodochijs, eo. tit. cap. omnes Basilice, 16. qu. 7. cap. contra morem, dist. 100.* & olim omnia monasteria erant in cura & potestate Episcoporum, 18. q. 2. cap. *Abbat, & cap. quia monasterium c. cum venerabilis, de Religio. domib.* & nihilominus monasterio præerat Abbas: imò monachus magis erat Abbati subiectus, quam Episcopo loci, teste Glossa, & Panormitano, *locis citatis*, quo modo etiam nunc multa Sacrarum Virginum Cœnobias, cura, & auctoritate Episcoporum gubernantur, & in eis tamen vna Sanctimonialium cæteris præsidet. **R**OGABIS, an monachorum Cœnobias Presbytero Parochiali subessent in Sacramentis suscipiendis? **R**espondeo: quod attinet ad iurisdictionem, & gubernationem, erant Episcopo subiecta; quod ad sacramenta verò, Presbytero Parochiali, quando monachi non erant Clerici, vt dicit Abbas in *cap. dilectus, num. 17. de Cappel. monach.* Nam iure communi sicut omnes Ecclesie in diocesi constituta ad Episcopum pertinent: Sic Parochus habet ius in totam Parochiam, vt sacramenta conferat omnibus his, qui in ea commorantur. 13. q. 1. & cap. *Pastoralis, de ijs, que sunt in Prælati*: iure tamen nouo, & Romanorum Pontificum beneficio, monachorum Cœnobias sunt ab Episcoporum potestate exempta, sicut etiam pleraque foeminarum monasteria, quæ sunt in cura, & potestate Religiosorum. **A**t verò iure communi monachorum Cœnobias à Presbytero Parochiali etiam in Sacramentorum perceptione libera sunt: quando Monachi sunt Sacerdotes. Nam *ca. 1. 16. q. 1.* Monachi quidem prohibentur extra monasterium sacramenta præbere; conceditur tamen eis, vt sibi inuicem intra monasterium sacramenta ministrant. **C**onsuetudo quoque probauit, vt Episcopus Sanctimonialibus, suæ curæ subiectis, & monachis nullum apud se Presbyterum habentibus, Sacerdotem aliquem præficiat, qui eis sacramenta conferat, vt annotauit Abbas *loco citato.*

Caput X X.

De Abbate Monachorum Præfecto.

PRIMO quæritur, Quænam iure communi in Abbate requirantur? **R**espondeo hæc in primis, vt expressè professionem emisit, *ca. Nullus, de elect. in 6.* Quapropter Abbatia Regularis, quæ est Beneficium, dari in titulum iure nequit, nisi monacho Religionem professio: datur tamen ei, qui non est religionem professus in commendam, vt dici solet, aut in administrationem perpetuam, vt etiam commendari solet Cardinalibus, alijsq; primarijs Ecclesie Clericis. **D**einde, vt sit Sacerdos, *cap. 1. de etate, & qualitate ordinand.* Abbatia tamen administranda committitur, & commendatur ei, qui presbyter non est. **I**tem, vt vigesimum quintum ætatis annum attigerit, *Glossa in cap. Indemnitatibus, de elect. in 6.* **I**n super, Vt à monasterio, cui præesse debet, eligatur. Nam olim etiam cum monasteria erant Episcopis subiecta, Abbas non ab Episcopo, sed à monasterio eligebatur, *cap. Abbas, & cap. Abbatem 28. quest. 2.* **A**mplius, Vt ex eodem monasterio, ad cuius præfecturam assumi-

tur, creetur, nisi quādo idoneo ad id muneris monacho caruerit, tunc enim iure potest ex aliorum cōtū monachorum eligi, 23. q. 2. cap. *Quā sit*. Postremò; Vt vni tantum monasterio vnus Abbas præficiatur, nisi vnū sit alteri adiunctum, & annexum, cap. *vlimo*. De Religiosis domibus. Est autem annotandum ex Panormitano, in cap. cum monasterium, de elect. singulis olim monasterijs singulos Abbates fuisse, præpositos, ita vt vnū quodque monasterium suū tantum Abbatem agnosceret, non alium; & proinde illi vni tantummodo parebat non alteri. Nunc verò Romanorum Pontificum beneficium fit, vt aliqui monastici Ordines vni Generali Abbati siue Priori, siue Præsidenti, siue Visitori, tāquam capiti obediant, sub quo sunt inferiores aliorum monasteriorum Abbates, aut Priores, quales sunt Cistercienses, & Carthusienses, & ij, qui à monte Oliueto nomen habent.

Secundò quæritur, An omnes Abbates sacriari, aut benedici debeant? Respondeo, ex communi Canonici iuris interpretum sententia, non omnes consecrari oportere, sed eos tantum, qui suæ Ecclesiæ more consecrari solent, cap. *Alienationes*, 12. q. 1. vbi dicitur, *Abbas, qui secundum Ecclesiæ suæ vsū consecrandus est*, hoc est, vt ait Glossa communis consensu recepta, benedicens. Canones veteres Abbates consecrari dicunt: at Canonici iuris interpretes iuniores eos nō consecrari, sed benedici testantur: nam Sacerdos, item Episcopus consecratur, quoniam sacra Chrismatis vñctione perūgitur: sed Abbas tantum, inquit, benedicitur. Benedictio verò est, qua solūmodo manu Episcopi super hominem imposta certa precationis forma adhibetur. 1. q. 1. cap. *Manus*. & ideo cum consecratur Abbas, non consecratur propriè, vt Sacerdos, vt Episcopus sed benedicitur, & eius consecratio vocatur impositio manus Pontificia, cap. *Quoniam*, distinctione 69. Nos igitur deinceps non consecrari, sed benedici Abbatem dicemus: vt cum pluribus loquamur.

Tertio quæritur, An Abbas qui benedici solet, Ecclesiæ suæ more, benedici die tantum Domini ea debeat? Respondeo ex omnium sententia, cæteris etiam diebus benedici iure posse, in quibus Minores Ordines conferuntur: nam benedictio Abbatis non est tanta, quanta Episcopi consecratio: nec est maior, quàm Ecclesiæ, vel altaris consecratio: in qua adhibetur sacra vñctio, quæ tamè alijs diebus quàm Dominicis, iure communi fit, cap. *Tua*, De consecra. Ecclesiæ, vel altaris. Sic Oldradus, Ioannes Andreas, quos Panormitanus sequitur in cap. cum sis, de consecrat. Eccle. vel altaris, licet Hostiensis tutius existimet, si die Dominica benedicatur Abbas.

Quartò quæritur, An Abbatis benedictio iure iterari queat? Pingamus Abbatem benedictum eligi ad alteram sui Ordinis Abbatiam, Quæstio est, an ad secundam electus, iure iterum benedicatur? Respondeo: licet Glossa in *Clemen. attendentes*, s. *statuimus*, verbo *benedici*, de statu Monachor. de hac re dubitauerit, communis tamen sententia, quam tradunt Bonifacius in *Clement. citata*, & Nauar. *consil. 2. de statu Monachor.* ait, non esse iterandam: nam licet characterem non imprimat, nihil tamen refert, cum etiam benedictio nuptialis non repetatur. c. 1. & 3. de secund. nups. nec pœnitentia solemniter

iteratur c. *Quamuis*, c. *In cap. dist. 30.* At Benedictio Abbatis iterari potest, vt ex Felino tradit, loco citato Nauarri.

Quintò quæritur, An post electionem, confirmatio benedictionem præcedere iure debeat? Respondeo debere. Nam sicut olim Episcopus à Collegio Clericorum eligebatur, deinde auctoritate Primatis, vel Metropolitanis confirmabatur, post ea consecratur ab Episcopis: sic olim vbi Abbas suæ Ecclesiæ more benedicebatur, primum à Monasterio eligebatur; deinde confirmabatur ab Episcopo; postremò ab eodem Episcopo benedicebatur: & vbi nunc Abbates benedici non solent, solū eliguntur, vel nominantur, designantur, siue offeruntur, vel vt passim dici solet, præsentantur, & deinde instituuntur, & simul confirmantur.

Sextò quæritur, à quonam secundum Canones, & iura Abbas electus confirmari debeat? De hac quæstione, Syluest. Abbas. *quæstion. 1. ex Abbate Hostiensi, Durio, & alijs.* Respondeo: Si Abbates sint exempti, Romani Pontificis auctoritate generali, vel peculiari, confirmari debere, vel auctoritate Legati à latere, si vllus sit in Prouincia, cap. *si Abbatem*, de elect. in 6. etiam si Prouinciam, & legationem exuisset, vt notauit Glossa. Si verò non sint exempti, Episcopi auctoritate confirmantur, ex Panormitano. At Romanorum Pontificum priuilegio Monastici Ordines obtriuunt, vt inferiores eorum Abbates suorum Superiorū Abbatum, vel Præsidentium auctoritate confirmantur: quemadmodum Priores, & Ministri Prouinciales Mendicantium Ordinum, nutu, & auctoritate Prioris, & Ministri Generalis confirmari solent. Porrò Abbates, qui benedici solēt ijs solū diebus, quibus Minores Ordines iure conferuntur, benedici debent, vt dixi. **QVÆRES**, an Abbati per benedictionem, an verò per solam confirmationem iurisdictionis potestas conferatur? Respondeo, esse distinguendum, cum confirmatio sola, benedictionis vicem, & firmiterū habet, aut vbi sola benedictio, sine vlla confirmatione priori locum obtinet, tunc per confirmationem, aut per benedictionem omnis potestas, & iurisdicctio Abbati conceditur. At verò vbi confirmatio præcedit, & à benedictione distinguitur, per confirmationem conferuntur Abbati omnia, quæ ad iurisdictionem spectant, nō autem, quæ ad Ordinem, qualia dixeris esse, sacrate vasa, aut vestes, aut Minores Ordines conferre, aut populo solemniter ritū benè precari. Per benedictionem verò tribuitur plena administrationis auctoritas, vt ea, quæ sunt Ordinis, possit exequi, vt docuit Abbas in c. *de offic. Ordin. ROGABIS* an possit Abbas hæc ante benedictionem munera obire? Respondeo, quando vsus habet, vt benedicatur, iure non posse, secus verò posse, Immo etiam Abbas, qui de more benedicitur, si tertio humiliter, & religiosè ab Episcopo benedictionem petierit, quam tamen Episcopus denegauerit, tunc potest ea, quæ sunt sui muneris, præstare, & implere. Nam Alexander Tertius scribens Cisterciensibus, cap. *Statuimus*, De supplen. negligent. Prælatorum, hoc apertè concedit, additque Antonius Burtius idem iuris habere Abbatem, si semel petitam humiliter, & piè benedictionem, Episcopus

tenuerit

reuerit impertire: quod etiam Panormitanus approbat. **Quæritur**, an hoc Priuilegium sit tantum Cisterciensibus concessum, an omnibus etiam in uniuersum Abbatibus? Innocentius affirmat, id tantum Cisterciensibus conuenire; quia in cap. *Stacimus*, Pontifex solum ad eos loquitur. At Glossa, & Hostiensis, Ioannes Andreas, & Panormitanus, omnibus uolunt illud concedi. **Respondetur**, quænam alia ad officium Abbatis pertineant, quæ ipse iure obire possit, quando Episcopus monitus negligit eum benedicere: num Abbas tunc ea, quæ sunt Ordinis poterit exequi. Goffredi, & Innocentii est opinio negantium, Abbatem præstare posse, ea quæ sunt Ordinis, ea ratione, quod Pontifex in capite citato, ait posse eum facere alia, quæ ad suum officium spectant; at quæ sunt Ordinis, minimè censentur, ad suum munus pertinere. **Sed** Glossa, & Abbas docent posse etiam, quæ sunt Ordinis, quoniam ea omnia ad munus, & officium Abbatis attinent, & ei conceduntur ob negligentiam Episcopi benedictionem expressè, vel tacitè denegantis.

Septimò queritur, Quanta sit Abbatis auctoritas, & potestas in Monachos, & in alios sibi subiectos? **Respondeo**, eum posse in primis solemnem benedictionem populo impertiri in Ecclesijs ad ipsum pleno iure pertinentibus, post Missarum sacrificia perfecta, & absoluta, post uel pertinas preces, aut matutinas decantatas; non autem alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, Castellam, aut villas. cap. *Abbatibus De Priuilegiis*, in 6. Ecclesiæ autem dicuntur monasterio pleno iure subiectæ, ut docet Glossa; quæ tum in his, quæ ad ipsi ritualium, tum in ijs, quæ ad temporalium rerum administratioem pertinent, sunt in cura, & potestate Monachorum. Deinde, potest Minores Ordines conferre, ex cap. *quoniam dist. 69.* & cum contingat de astate, & qualitate, seruat tamen decreto Concilij Tridentini, sess. 23. cap. 10. de Reformat. ubi dicitur: *Abbatibus, ac alijs quibuscuque exemptis non liceat in posterum intra fines alicuius diocesis consistere, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditi sibi non sit, Tonsuram, uel Minores Ordines conferre. Nec ipsi Abbates, & alij exempti literas dimissorias aliquibus Clericis secularibus, uel ab alijs ordinentur, concedantur: sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus huius sanctæ Synodi decretis, ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existant, pertineat.* Hæc ibi. At Abbates Regulares habent ex Priuilegio facultatem deferendi Episcopi insignia, uidelicet baculum pastoralem, annulum, & mitram, si Sacerdotes sint, & benedictionis munus susceperint, conferre queunt Tonsuram, & Minores Ordines laicis, & secularibus hominibus, Episcopi iurisdictioni subiectis, si ipsius Episcopi consensus accesserit, & ab eo dimissorias literas acceperint. Ita tamen, ut satis non sit id generatim Episcopum concessisse, sed speciatim singulis. Sic declaratio Cardinalium Concilij Tridentini interpretatum habet. **Possunt** etiam ijdem Abbates eisdem Ordines conferre alijs Regularibus, qui dimissorias literas speciales suorum Superiorum, necnò specialem assensum habuerint Episcopi illius loci, in quo huiusmodi Ordines suscipiendi sunt. **Ty**ta item contententia supradicti Abbates conferunt prædictos Ordines secularibus aliorum E-

piscoporum iurisdictioni subiectis, dummodo acceperint suorum Ordinariorum speciales literas dimissorias, & consensus adfuerit Episcopi illius loci, ubi Ordines suscipiuntur. Hæc omnia Declaratio Cardinalium prædicta. Præterea potest Abbas Monachos absoluerè ab omnibus peccatis, & censuris, nisi alteri, ipso iure referentur, ut ait Syluest. in verbo. *Abbas. quest. 2.* Idem potestatem habet in Monachos excommunicatos, & suspensionis ferendi sententiã, tamen si benedictus non sit, sed tantum confirmatus teste Syluest. loco citato ex cap. *sicut tuus de Simon.* & cap. *cum Ecclesiarum de Offic. ord.* & Glossa *ibidem.* Soluit & Monachos à uotis ante ingressum in monasterium factis: eorundem uerò intra monasterium emissa uota iure potest, vel commutare, vel irrita reddere. Syluest. loco citato. Soluit quoque, ac liberat Monachos ab irregularitate contracta ob susceptos Ordines in excommunicatione, si id per obliuionem, vel ignorantiam fecerint. Syluest. *ibidem.* Habet etiam ius corrigendi Monachos, an uerò id iure faciat sui Capituli consilio minimè petito, statim explicabo; necnon habet ius dandi Monacho facultatem in separata ab monasterio cella commorandi, iustam ob causam, cap. *vl. 20. questione 4.*

Octauò queritur, An Abbas ius habeat eijcendi Monachum? Paulus, & Cardinalis in *Clemen. 1. de regul.* negant, ut etiam Panormitanus in cap. *vl. de regularib.* eo quod in ca. *vl. de Regularib.* sancitur, ut Abbates fugitiuos, & eiectos Monachos perquirant, & ad monasterium reducant. Nauarrus in *Comment. 2. de regularib. numer. 68.* tradit penes Abbatem ius esse Monachum expellendi, idque S. Benedicti, & S. Augustini instituta præscribere: & in cap. *vl. de Regularib.* Potius, inquit, tanquam certum ponitur posse Monachos à monasterio expelli. Si quidem in eo ca. decernitur, ut Abbates fugitiuos, & eiectos exquirant, & ad monasterium redire compellant. **Quicquid** sit de Constitutione Monastica, vel iure Canonico, communi in præsentia negotio, negari non potest vlu esse introductum, ut Abbas adhibito sui Conuentus consilio, Monachum cuius correctio desperatur, eijciat, ut pudore suffusus facilius, & citius resipiscat, & iure peculiari, ac instituto Religionis ob alia uitia, & crimina potest iure Monachus eijci. Verum de hæc quæstione supra iam disputauimus hoc lib. cap. 16. q. 2.

Nonò queritur, An Abbates lege cogantur Monachos fugitiuos, & eiectos quotannis perquirere, & ad Monasterium reuocare. Hanc quæstionem supra dilui, hoc lib. e. 17. q. 1.

Decimò queritur, An Abbas iure Monacho facultatem concedere queat transeundi ad aliud Religiosæ uitæ institutum? Hanc quoque quæstionem superius suo loco distolui, hoc libro cap. 15. questione 1.

Vndecimò queritur, An liceat Abbati facultatem Monacho dare, ut in cella separata seorsum ab alijs Monachis uiuat? **Respondeo**, licere iusta, & legitima id causa deposcete, ut paulò ante iam dixi: & colligitur ex ca. *vl. 20. q. 4.* ubi habetur: *Seruandum quoque de Monachis statimus, ne eis ad solitariam cellulam liceat à congregatione discedere; nisi forte probabili post emeritis labores, aut propter infirmitatis ne-*

esuatem, à peior, Abbatis licentia, regia permittatur, quod ita demum fiat, ut in eadem Monasterij septa, tamē sub Abbatis potestate, separatas habere cellulas permittantur. Hæc ibi.

Duodecimò quæritur, An liceat Abbati, concedere, ut Monachus peculium habeat? Huius itē quæstionis solutionem superius cum de hac re ageretur, attulimus.

Decimotertio quæritur, an Abbati ius sit Monachos corrigendi absq; sui Monastici Collegij, seu conuentus consilio? Respondet Panormitanus in cap. reprehensibilis, de appellat. num. 11. & ea ad nostram eg. tit. cum Ioann. Andrea in cap. Ioannes, de regularibus ius esse Obijcies in cap. Reprehensibilis, De Appellation. aliter constitui, dum meminit Capituli, in correctione Monachi? Respondet Ioannes Andreas ibi Capitulum sumi non pro Collegio, sed pro loco, ubi fit correctio. Obijcies deinde, Episcopo fas non esse Clericos absq; Capituli consilio corrigere, ut constat ex cap. Nouit, & cap. Quanto, De his, qua sunt à Prelatis, & 15. q. 7. c. Episcopus nullius, & tamen Episcopus maior est, & superior Abbate. Respondet, ius corrigendi Monachos Abbatem habere auctoritate, & concessu Regulæ, quæ statuit, totam in monasterium potestatem penes Abbatem esse: ac Episcopo ius Canonum minimè concedit, ut Clericos sine Capituli consilio corrigat, quamuis iam vsu introductum sit, ut eos solus corrigat, capit. Non est, De consuetudine, in sexto.

Decimoquarto quæritur, An Abbas suo statuto, quod Conuentus, siue Collegij consilio edicit, teneatur? Respondet, cum Panormitano, & sententia ab omnibus recepta, minimè. Abb. in ca. cum ad monasterium, de statu Monach. Sylust. Abbas quest. 4. Nauar. consil. 20. num. 9. de regularibus. Ipse enim scriptum lege obligare nequit, ac multo minus ipse suorum Monachorum auctoritate alligari potest, cum sint ipsius potestati subiecti. Quo fit, ut si Abbas Monacho Administrationem aliquam, Prioratum, vel Beneficium concedat, id possit reuocare, cum nequeat Abbas sibi legem imponere. Id quoque Abbas si statutum condiderit, idque seruatum se iureiurando promiserit, si reuocet, aut contra faciat, periurij quidem crimine tenetur, reuocatio tamen rata, & firmata est, ut docuit Ioan. And. in ca. cum ad monasterium, de statu Monacho. non est obligatorum de regu. iur. in 6. Sylust. Abbas q. 4. Nauar. consil. 20. n. 9. de regulari. si item Abbas cum Monacho conueniat ea lege, ut in literarum studia incumbat, etq; propterea aliquid promittat, ius Monacho non est eum compellendi ad standum his, quæ promittit. Quemadmodum, inquit, Panormitanus, seruus dominum sibi obligare non potest, sic nec Monachus Abbatem.

Decimoquinto quæritur, An Abbatis statutum, suum successorem teneat? Respondet, cum Panormitano cum ad monasterium, de statu Monacho. Nauar. consil. 20. n. 9. de regularibus. minimè, eo quod par in parem imperium non habet. Hinc est, ut si Abbas Monacho Ecclesiam administrandam commiserit, ea lege, ut certos annuos redditus alteri debitos solueret, eamque meliorem redderet, successor possit eum ab Ecclesia amouere: nam idem iuris, quod Abbas in eum Monachum habet, successor quoque eius habet.

Decimosexto quæritur, An Abbas habeat ius soluendi, & extimendi Monachum ab alio cuius Regulæ obseruantia? Respondet, eatenus tantum habere, quatenus à iure, vel Regula, vel consuetudine, vel privilegio conceditur. Porro, ut Panormitanus ait c. cum ad monasterium, de statu Monach. In multis Abbas potestatem, & auctoritatem habet, vel Regulam, vel ipsum commune quoque ius relaxandi. Etenim potest facultatem Nouitio dare sacros Ordines suscipiendi, c. Monachus, dist. 77. Deinde potest concedere, ut Apostata, siue Religionis desertor ad alios Ordines ascendat, vel in susceptis ministrare: ve colligitur ex cap. vi. dist. 50. dummodo tamen Apostata tempore Apostasie, nullum sacrum Ordinem susceperit: alioquin enim solius Romani Pontificis beneficio ea irregularitas soluitur, c. vi. de Apostasie. Eadem Abbatis auctoritate Monachus extra legitimum coniugium natus, potest ad sacros ordines prouehi, cap. primo, De filiis Presbytero. Idem Monachos soluere potest lege semel singulis quibusque mensibus peccata confitendi, & sumendi Eucharistiam, clement. 1. De statu Monach. Eiusdem præterea Abbatibus nutu, & approbatione potest Monachus, Episcopi auctoritate, ac Populi consensu, Ecclesiæ Parochiali præfici, cap. cum pro utilitate cap. Monachus, cap. Dilectus, 16. quest. 1. cap. Nullus, & cap. si quis dist. 58. Postremo in ieiunijs, abstinentijs, cibis, & vlu carnium, silentio, & operibus manuum: quæ omnia ex Regulæ præscripto Monachi seruare debent, potest Abbas Regulam remittere, ac laxare, immo generaliter in omnibus ad Regulam spectantibus, præterquam in ijs, quæ ad trium votorum obseruationem, & habitum, & religionis substantiam pertinent.

Decimosexto quæritur, An Consuetudine possit Abbas Episcopi iura præscribere? Respondet ex communi sententia, posse ea, quæ ad Episcopi iurisdictionem atinent, non tamen, quæ ad potestatem Ordinis, cap. Aqua, de consec. Eccles. Cæterum Consuetudine Abbates aliqua, quæ iuris Pontificij, & potestatis præscriptis videntur: ius enim habent Abbates, (ut supra iam diximus) Quatuor Minores Ordines cõferendi, conicrandi quoque sacra vasa, & vestes: nisi dicere velimus hæc, & his similia minimè Abbatibus conuenire ex consuetudine, sed Romanorum Pontificum, & ipsius iuris communis concessu, siue permissu: quemadmodum eorundem quoque Pontificum beneficio quod habeatur in cap. v. Apostolica De Priuileg. gaudent Abbates Episcoporum insignibus, nimirum baculo pastoralis, mitra, annulo, & sandalijs.

Decimosextauo quæritur, An Abbas, qui privilegio, vel consuetudine de ferre solet Episcoporum insignia, cæteros Abbates eis insignibus carentes præcedere debeat? Respondet, haud dubie præcedere, vbiunque eos, hinc insignibus ornatos incedere publice, sedere, stare, aut in comitijs suffragum ferre, sententiam dicere oportet, hoc colligitur ex c. v. Apostolica, de priuileg. in 6. ut aut Nauar. consil. 1. nu. 5. de Maioribus, & obediens.

Decimonono quæritur, An Abbas cuius Abbatia ad nullam pertinet dice. em, & nihilominus propria Episcoporum habeat iura, Ordinarij nomine accipi debeat? Respondet cum Nauar. in consil. 5. de spons.

et Glossa in cap. Ordinarj, de offic. Ord. in 6. verbo. locorum. debere accipi; nam in iure, nomine Ordinariorum, nisi quid aliud peculiare exprimat, non tantum veniunt Episcopi, sed etiam Clerici inferioris dignitatis. **Q**UÆRES quid iudicandum, si lex, vel constitutio exprimat Diocesanos? Respondeo, cum Nauar. loco citato, & cum Glossa, in Clem. 1. de in re patro in verbo, Diocesani, ea voce tantum Episcopos significari, non item inferiores. Dubitabis, an cum in lege, vel Cōstitutione Ordinarj loci nominatur, solus Episcopus, an etiam Abbas veniat intelligendus? Respondet Glossa in ca. Ordinarj, de offic. Ordinarj in 6. in verbo, locorum, nomine Ordinarj accipi etiam Abbates, tamen si in lege, vel statuto Ordinarj loci dicatur.

Vigesimò quæritur, An iure communi Abbates sint perpetui? Respondeo, esse: vt colligitur ex cap. Vifis, 16. q. 2. c. Querelam, ca. Inferior. d. 21. Nihilominus tamen vsu, & statutis, siue Cōstitutionibus aliorum Monasticorum Ordinum introductum est, vt Abbates ad triennium tantummodo eligantur, & præ sint.

Vigesimoprimum quæritur, vtrum magis expediat, Abbates ad tempus creari, & præfici, an vero in perpetuum? Nauarrus in Commen. 3. numer. 3. de Regularib. censet innumera propemodum incommoda oriri ex temporali Abbatum præfectura. Inde, inquit, ambitionis vitium enascitur, quo bona pars Monachorum ad præfecturas aspirat: inde promissiones, pacta, conuentiones plurimæ, labe simonica infectæ oriuntur, quibus alij alijs suum suffragium in electione pollicentur, pecunia, vel alio temporali commo accepto: disciplina Religiosa enervatur, ac debilitatur, dum electus suis electoribus, fautoribus, ac suffragatoribus studet grati suum animum declarare, plura eis concedit, atque promittit, quam par sit. Inde subornationes, factiones, dissidia, similitates existunt, quæ fraternam pacem, & concordiam vehementer perturbant, ac lacerant. Neenon & plurimæ detractiones, ac sursurrationes, dum alij aliorum vicia, tum naturæ, tum morum produunt, ac detegunt, & interdum etiam exaggerant: interdum etiam falsa cōtingunt, aliorum virtutes, & merita minuunt, & extenuant: languescit etiam auctoritas eorum, qui eliguntur, Abbatum, ac Præpositorum in erratis subditorum corrigendis, præsertim eorum, qui suum suffragium in electione dedere: Contra verò in eos, qui id denegarunt seuerius, & durius animaduerti solet; vnde sensim, ac paulatim disciplina Regularis euanescit. Quin etiam negligentiores sæpe numero redduntur Abbates in acquirendis, conseruandis, & augendis Monasterij bonis, quando eorum præfectura vnus triennij spatij, quasi breui temporis momento, finitur, & desinit. Denique primi illi Monasticorum Ordinum parentes, ac institutores voluerunt Priores seu Abbates Ordinis sui stabiles esse, & perpetuos. Immo de Tiberio Cæsare memoriæ proditum est, eum aut nunquam, aut raro Prouinciarum Præsides, siue Rectores mutare consueuisse, eo quod plebi parceret, quæ Præsides ad modicum tempus administratur, ad sanguinem vsq; emungebant, & alij his noui succedentes residuum sanguinis exugebant. Cuius rei gratia prudenter sanè, & appositè apologum

illum adhibebat, de homine saucio, qui muscas plagis suis infidentes nolebat abigere, & cuidam ex benignitate abigenti: Nocuisti, inquit, mihi: Nam abegisti saturas, quæ me parum infestabant, quibus succedent famelicæ, quæ me acrius vexabunt ac pungent. Obijciet aliquis id, quod experimento docemur, perpetuos præfectos, quasi nimios, & duros exactores euadere, plus æquo seueriores, & austeriores, eoq; minus tolerabiles reddi. Respondet Nauarrus è duobus malis, quod minus est, eligendum: at plura, inquit, mala oriuntur ex præfectura temporaria, quæ ex perpetua. Præsertim, quod huic malo, & incōmodo, si quando eueniret, facilius, & commodius potest remedium adhiberi; si nempe obseruatur id, quod in Conc. Trident. sess. 25. cap. 8. de regul. decernitur; vt capitula fiant generalia, in quibus statuatur, quæ sunt ad conseruationem, ac reformationem Ordinum necessaria: & deputentur Visitatores, qui Monasteria visitent in capite, & membris, faciantque omnia seruari iuxta statuta, & annotata in cap. In singulis, & cap. ea quæ, De statu Monacho. Item, statui, inquit prædictus Auditor, posset, vt Præfecturæ sint quidem perpetuæ; sed ea tamen lege, vt nihil, quod alicuius sit momenti, Præfecti sine cōsensu Monastici Conuentus, aut Definitorum assistentium qui à Conuentu eligantur, decernere queant. Postremò, cum olim eligerentur Antistites à Canonicorum Collegijs, indeque manarent in dies latius, ac fluerent, ambitiones, Simonia, subornationes, lites, dissidia, similitates, vsu quidem, & consuetudine, sed in primis Romanorum Pontificum auctoritate, studio, cura, & vigilantia effectum est, vt vel à Regibus, ac Principibus, Ecclesiarum patronis Episcopi nominentur, designentur, & offerantur, & vt dici solet, præsententur, & à Romano Pontifice instituantur: vel ipsius Romani Pontificis auctoritate eligantur, & creentur. Quamuis Mendicantium Ordines hoc vnum retinuerint, vt locales monasteriorum Præpositi, siue Præfecti, qui Priores, vel Guardiani vocantur in suis Conuētibus Prouincialibus, vel Generalibus eligantur. Sed nescio equidem quanam modo, aut malo, frequens Præpositorum mutatio vulgò solet esse gratissima. In hoc, sicut in multis alijs variis, & contraria sunt hominum iudicia, studia, & voluntates: & quisq; in suo sensu abundat.

Vltimò quæritur, An iure communi Abbas, siue cōuentu Monachum admittere, & creare possit? Abbas in cap. cum Ecclesia Puluerana, de elect. & in cap. ad Apostolicam, de regularibus, & in cap. ea noscitur, de his, quæ sunt à prælatis, censet, iure communi posse: idem quoque ait Felin. in cap. quoniam, de Simonia. Selua in tract. de Benef. part. 2. quest. 22. Syluest. religio. 3. quest. 13. At oppositum docet Glossa in cap. vis. de regular. in 6. Et hæc opinio est communi cōsensu recepta, vt ait Nauarr. in comen. 3. nu. 5. contra Abbatem.

Caput XXI.

De innumerabili Monachorum
multitudine.

Primo quæritur, An vera sint, quæ de ingenti Monachorum veterum multitudine referuntur?